ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)
zo 14. októbra 2004 *

Vo veci C-173/02,

ktorej predmetom je žaloba o neplatnosť podľa článku 230 ES,

podaná 13. mája 2002,

Španielske kráľovstvo, v zastúpení: S. Ortiz Vaamonde, splnomocnený zástupca, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobca,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: J. L. Buendía Sierra, splnomocnený zástupca, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej

* Jazyk konania: španielčina.

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann (spravodajca), sudcovia A. Rosas a S. von Bahr,

generálny advokát: F. G. Jacobs,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 22. januára 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojou žalobou Španielske kráľovstvo navrhuje zrušenia rozhodnutia Komisie 2002/411/ES z 12. marca 2002 o štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo výrobcom kravského mlieka považovaným za prednostných výrobcov (Ú. v. ES L 144, s. 49) [*neoficiálny preklad*] (ďalej len „napadnuté rozhodnutie").

Právny rámec

2 Podľa znenia článku 36 ES:

„Ustanovenia kapitoly o pravidlách hospodárskej súťaže sa vzťahujú na výrobu a obchod s poľnohospodárskymi výrobkami len v rozsahu, aký určí Rada..." [*neoficiálny preklad*]

3 Článok 23 nariadenia Rady (EHS) č. 804/68 z 27. júna 1968 o spoločnej organizácii trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 148, s. 13) stanovuje:

„Pokiaľ nie je stanovené inak v tomto nariadení, články 92 až 94 zmluvy (teraz články 87 až 89 ES) sa vzťahujú na výrobu a obchod s výrobkami, uvedenými v článku 1." [*neoficiálny preklad*]

4 Článok 5 nariadenia Rady (EHS) č. 3950/92 z 20. decembra 1992, ktorým sa ustanovujú dodatočné poplatky v sektore mlieka a mliečnych výrobkov (Ú. v. ES L 405, s. 1), stanovuje:

„V rámci množstiev uvedených v článku 3, môžu členské štáty dopĺňať vnútroštátnu rezervu po paušálnom znížení všetkých referenčných množstiev, aby mohli udeľovať dodatočné alebo osobitné množstvá výrobcom určeným v súlade s objektívnymi kritériami dohodnutými s Komisiou.

Bez toho, aby bol dotknutý článok 6 odsek 1, možno referenčné množstvá, ktoré majú k dispozícii výrobcovia, ktorí nepredávali mlieko alebo iné mliečne výrobky počas jedného z vyššie uvedených dvanásťmesačných období, prideliť do vnútroštátnej rezervy a opätovne rozdeliť v súlade s prvým pododsekom. Ak daný výrobca obnoví výrobu mlieka alebo iných mliečnych výrobkov počas obdobia, ktoré určí príslušný členský štát, v súlade s článkom 4 odsek 1 sa mu najneskôr do 1. apríla nasledujúceho po dátume jeho žiadosti pridelí referenčné množstvo..." [*neoficiálny preklad*]

5 Podľa predposledného odôvodnenia nariadenia č. 3950/92, aby bolo možné pokračovať s reštrukturalizáciou výroby mlieka a zlepšovaním životného prostredia, malo by sa niektorým členským štátom povoliť pokračovať vo vykonávaní vnútroštátnych programov reštrukturalizácie a na základe objektívnych kritérií do istej miery organizovať mobilitu referenčných množstiev v rámci istej zemepisnej oblasti.

6 V tomto zmysle článok 8 nariadenia č. 3950/92 upresňuje:

„Za účelom dokončenia reštrukturalizácie výroby mlieka na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni, alebo úrovni oblasti zvozu mlieka, alebo za účelom zlepšenia životného prostredia, môžu členské štáty vykonať v súlade s podrobnými pravidlami, ktoré stanovia, so zreteľom na oprávnené záujmy zúčastnených strán, jeden alebo viacero z nasledovných krokov:

— odškodniť jednou alebo viacerými ročnými splátkami výrobcov, ktorí sa zaviažu natrvalo čiastočne alebo úplne ukončiť výrobu mlieka a umiestniť takto uvoľnené referenčné množstvá do vnútroštátnej rezervy,

— určiť na základe objektívnych kritérií podmienky, za ktorých môžu byť na začiatku ktoréhokoľvek 12-mesačného obdobia príslušným orgánom alebo orgánom vymenovaným daným príslušným orgánom, výrobcom za poplatok pridelené referenčné množstvá, ktoré boli na konci predchádzajúceho dvanásťmesačného obdobia s konečnou platnosťou uvoľnené inými výrobcami za odškodnenie jednou alebo viacerými ročnými splátkami, rovnajúce sa vyššie uvedenému poplatku,

...“ [neoficiálny preklad]

Skutkový stav, napadnuté rozhodnutie a konanie pred Súdnym dvorom

7 V priebehu hospodárskeho roka 1998/1999 poskytovali príslušné orgány v autonómnej oblasti Asturies (Španielsko) pomoc na získanie kvót na mlieko (ďalej len „sporná pomoc“). Táto pomoc mala uľahčiť získanie referenčných množstiev výrobcom mlieka považovaným na základe kráľovského dekrétu č. 1888/91 z 30. decembra 1991 (BOE č. 2 z 2. januára 1992, s. 84) za prioritných v porovnaní s ostatnými výrobcami, a mala formu zníženia úrokovej sadzby pri pôžičkách poskytovaných na účel financovania takéhoto získania.

8 V nadväznosti na sťažnosť týkajúcu sa tejto pomoci prijala Komisia 12. marca 2002 napadnuté rozhodnutie, ktorým zakázala uvedenú pomoc z dôvodu, že je nezlúčiteľná so spoločným trhom. Podľa napadnutého rozhodnutia nie je sporná pomoc povolená nariadením č. 3950/92, pričom zároveň nemožno uplatniť článok 87 ods. 2 a 3 ES.

9 Vo svojej žalobe o neplatnosť Španielske kráľovstvo navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnuté rozhodnutie a zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

10 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor žalobu ako nedôvodnú zamietol a zaviazal Španielske kráľovstvo na náhradu trov konania.

O žalobe

11 Na podporu svojej žaloby uvádza španielska vláda v podstate dva žalobné dôvody.

O prvom žalobnom dôvode

Tvrdenia účastníkov konania

12 Vo svojom prvom žalobnom dôvode španielska vláda tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je v rozpore s nariadením č. 3950/92 z dôvodu, že zakazuje pomoc, ktorá je v súlade s cieľmi tohto nariadenia, ako aj pravidlami a základnými zásadami práva Spoločenstva.

13 V tomto zmysle nie je na posúdenie zlučiteľnosti pomoci s nariadením č. 3950/92 nevyhnutné zisťovať, či je táto pomoc nariadením výslovne povolená. Postačuje preukázať, že je v súlade s cieľmi uvedeného nariadenia a že nijako neporušuje ostatné pravidlá, ani základné zásady práva Spoločenstva (rozsudky z 26. júna 1979, Mc Carren, 177/78, Zb. s. 2161, bod 14; z 23. februára 1988, Komisia/Francúzsko, 216/84, Zb. s. 793, body 18 a 19; zo 14. júla 1988, Zoni, 90/86, Zb. s. 4285, bod 26, a zo 6. novembra 1990, Taliansko/Komisia, C-86/89, Zb. s. I-3891, bod 19). Sporná pomoc v celom rozsahu vyhovuje týmto podmienkam.

14 V každom prípade majú členské štáty možnosť posúdiť, či povolia rozšírenie možností uvedených v článku 8 spomenutého nariadenia.

15 Komisia sa vyjadruje v tom zmysle, že v judikatúre Súdneho dvora nenachádza nič, čo by potvrdzovalo tvrdenie španielskej vlády, podľa ktorého je pomoc, ktorej sa týka napadnuté rozhodnutie, zlučiteľná s nariadením č. 3950/92 napriek tomu, že nie je v tomto nariadení výslovne stanovená.

Posúdenie Súdnym dvorom

16 Ako sa konštatuje v bode 18 už citovaného rozsudku Komisia/Francúzsko, mliečne výrobky sú predmetom spoločnej organizácie trhu.

17 Pokiaľ ide o pomoc v tejto oblasti, z článku 23 nariadenia č. 804/68 v spojení s článkom 36 ES vyplýva, že opatrenia uvedené v článkoch 87 ES, 88 ES a 89 ES sa vzťahujú na výrobu a obchod s mliečnymi výrobkami len v prípade, ak je takéto použitie stanovené nariadením, ktoré zavádza spoločnú organizáciu trhu.

18 V tomto ohľade nariadenie č. 3950/92 stanovuje predovšetkým v článkoch 5 a 8, že členské štáty sú za určitých okolností oprávnené poskytnúť pomoc výrobcom mlieka a mliečnych výrobkov.

19 Podľa ustálenej súdnej praxe platí, že ak Spoločenstvo vytvorilo v určitej oblasti spoločnú organizáciu trhu, je na ňom, aby hľadalo riešenia problémov, ktoré v tejto súvislosti vyplynú zo spoločnej poľnohospodárskej politiky. Z tohto dôvodu sa musia členské štáty zdržať prijímania akýchkoľvek jednostranných opatrení, dokonca aj v prípade, ak by takéto opatrenie pravdepodobne podporilo spoločnú politiku Spoločenstva (pozri rozsudky Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 18; Taliansko/Komisia, už citovaný, bod 19, a Zoni, už citovaný, bod 26).

20 V oblasti spoločnej organizácie trhu s mliečnymi výrobkami je prípustná len štátna pomoc výslovne povolená nariadením č. 3950/92, predovšetkým jeho článkami 5 a 8.

21 V tomto ohľade nie je možné prijať argumentáciu uvedenú španielskou vládou, podľa ktorej z rozsudku z 20. júna 2002, Mulligan a i. (C-313/99, Zb. s. I-5719), vyplýva, že nie je nevyhnutné, aby bola pomoc výslovne povolená nariadením č. 3950/92. Ako oprávnene zdôraznil generálny advokát v bode 40 svojich návrhov, v tejto veci Súdny dvor posúdil, že írska právna úprava, ktorá bola predmetom sporu, bola legitímna z dôvodu, že patrila do oblasti opatrení povolených článkom 7 ods. 1 nariadenia č. 3950/92 (pozri rozsudok Mulligan a i., bod 29).

22 V prejednávanej veci sporná pomoc, ktorá má formu zníženia úrokovej sadzby pri pôžičkách poskytovaných na účel financovania získania referenčných množstiev niektorými výrobcami, nie je výslovne povolená ani článkom 5, ani článkom 8 nariadenia č. 3950/92.

23 Referenčné množstvá, na nákup ktorých bola určená pomoc, totiž nepochádzajú z vnútroštátnej rezervy, neboli uvoľnené vďaka lineárnemu zníženiu všetkých individuálnych referenčných množstiev a nezodpovedajú referenčným množstvám, ktorými disponujú výrobcovia, ktorí nepredávali mlieko alebo iné mliečne výrobky počas 12-mesačného obdobia v zmysle článku 5 nariadenia č. 3950/92.

24 Navyše, sporná pomoc, ktorá má formu zníženia úrokovej sadzby, nie je náhradou v zmysle prvej zarážky článku 8 nariadenia č. 3950/92.

25 Nakoniec, na túto pomoc nemožno uplatniť ani druhú zarážku článku 8, pretože referenčné množstvá, na nákup ktorých bola určená, nepochádzajú z vnútroštátnej rezervy.

26 Okrem toho, ako bolo správne uvedené v bode 44 návrhov generálneho advokáta, odkaz na „jedno alebo viac budúcich opatrení" obsiahnutý v článku 8 nariadenia č. 3950/92 dovoľuje členským štátom prijať samostatne alebo spoločne jedno alebo viac tam uvedených opatrení, ale neoprávňuje ich k tomu, aby zavádzali nové druhy takýchto opatrení. Rovnako „možné spôsoby", ktoré môžu členské štáty prijať, musia slúžiť k uplatneniu jedného alebo viacerých uvedených opatrení.

27 Z týchto úvah vyplýva, že prvý žalobný dôvod musí byť zamietnutý.

O druhom žalobnom dôvode

Tvrdenia účastníkov konania

28 Vo svojom druhom žalobnom dôvode španielska vláda tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je v rozpore s nariadením č. 3950/92 z dôvodu, že zakazuje pomoc, ktorá nemá za následok porušenie pravidiel fungovania trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami.

29 Podľa názoru španielskej vlády pomoc, ktorá neporušuje pravidlá fungovania trhu s mliekom, je zlúčiteľná so spoločným trhom, a v dôsledku toho nemôže byť zakázaná.

30 Komisia tvrdí, že aj v prípade, ak by Súdny dvor rozhodol, že nariadenie č. 3950/92 nebráni prijatiu iných reštrukturalizačných opatrení, ako sú tie, ktoré sú v ňom výslovne uvedené, sporná pomoc je spôsobilá vyvolať porušenie rovnováhy trhu, a teda nie je zlúčiteľná so spoločným riadením trhu.

Posúdenie Súdnym dvorom

31 Tak ako je uvedené v bode 20 tohto rozsudku, prípustná je len pomoc výslovne povolená nariadením č. 3950/92. Táto prípustnosť nezávisí od prípadných účinkov, ktoré môže mať táto pomoc na fungovanie trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami. Ak teda pomoc nie je výslovne povolená uvedeným nariadením, je protiprávna aj v prípade, ak nie je spôsobilá narušiť fungovanie trhu.

32 V prejednávanej veci nebola sporná pomoc výslovne povolená nariadením č. 3950/92.

33 Z týchto dôvodov musí byť druhý žalobný dôvod rovnako zamietnutý.

34 Z uvedeného posúdenia vyplýva, že žaloba musí byť zamietnutá.

O trovách

35 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Španielske kráľovstvo na náhradu trov konania a toto nemalo úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1) Žaloba sa zamieta.

2) Španielske kráľovstvo je povinné nahradiť trovy konania.

Podpisy